

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 20 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

**Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΤΕΚΑ (11) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΙΝΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ**

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(Μονάδες 30)

1.

	ΜΟΝΑΔΕΣ
Καὶ ὄνομα μὲν	0,5
διὰ τὸ μὴ ἔς ὀλίγους ἀλλ' ἔς πλείονας οἰκεῖν	1
δημοκρατία κέκληται·	0,5
μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους	1
πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον,	1
κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν,	0,5
ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ,	1
οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεόν ἔς τὰ κοινὰ	1
ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται,	0,5
οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν,	0,5
ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν,	1,5
ἀξιώματος ἀφανεία κεκώλυται.	1
Θουκυδίδου Περικλέους Ἐπιτάφιος Β37	ΣΥΝΟΛΟ
	10

Ενδεικτική μετάφραση:

Και ως προς το όνομα, επειδή η εξουσία δεν βρίσκεται στα χέρια των ολιγαρχικών / λίγων, αλλά του δήμου / των περισσοτέρων, έχει ονομαστεί δημοκρατία. Όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα / Ισχύουν /Υπάρχουν για όλους τα ίδια δικαιώματα, σύμφωνα με τους νόμους, όσον αφορά τις ιδιωτικές διαφορές· όσον αφορά όμως το κύρος /την επιβολή, όπως ο καθένας ξεχωρίζει σε κάποιον τομέα / όπως διαπρέπει σε κάτι, και όχι εξαιτίας της σειράς περισσότερο, αλλά για την ικανότητά του προτιμάται στα κοινά· ούτε πάλι, αν είναι φτωχός / εξαιτίας της φτώχειας του, εφόσον μπορεί βέβαια να κάνει κάτι καλό για την πόλη, εμποδίζεται από την ασημότητα της κοινωνικής του θέσης.

2.

	ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις	1
τῶν ἐναντίων τοῖσδε.	0,5
τὴν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν,	1
καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπειργομέν τινα	1,5
ἢ μαθήματος ἢ θεάματος,	0,5
ὃ μὴ κρυφθὲν	0,5
ἂν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφελῆθῃ,	1,5
πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλεόν καὶ ἀπάταις	1,5
ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ·	1
καὶ ἐν ταῖς παιδείαις	0,5
οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθύς νέοι ὄντες	1,5
τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται,	0,5
ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι	1
οὐδὲν ἦσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν.	1
τεκμήριον δέ·	0,5
οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς,	0,5
μεθ' ἀπάντων δὲ ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι,	1,5
τὴν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες	1
οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ	0,5
τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους	1
μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν.	1,5
Θουκυδίδου Περικλέους Ἐπιτάφιος Β39	ΣΥΝΟΛΟ
	20

Ενδεικτικὴ μετάφραση:

Διαφέρουμε και στην εκπαίδευση των πολεμικῶν πραγμάτων ἀπὸ τους εχθρούς (μας) ως προς αυτά: και την πόλη, δηλαδή, αφήνουμε / διατηρούμε ανοιχτή (σε ὅλους) και ποτέ / σε καμιά περίπτωση δεν εμποδίζουμε κανέναν με απελάσεις ξένων είτε ἀπὸ μάθημα είτε ἀπὸ θέαμα, το οποίο, αν δεν το κρύβαμε / αν δεν κρυβόταν και το ἐβλεπε κάποιος ἀπὸ τους εχθρούς, θα μπορούσε να ὠφελῆθῃ, διότι ἐμπιστευόμαστε / στηριζόμαστε περισσότερο ὄχι (σ)τις

προετοιμασίες και τα τεχνάσματα, παρά / αλλά στην ευψυχία / ανδρεία / θάρρος που πηγάζει από εμάς τους ίδιους την ώρα της μάχης. Και στο εκπαιδευτικό σύστημα εκείνοι με σκληρή εξάσκηση, από την παιδική τους ηλικία / τον καιρό που είναι παιδιά ακόμη επιδιώκουν να γίνουν ανδρείοι, ενώ εμείς, αν και ζούμε άνετα, με όχι κατώτερο φρόνημα προχωρούμε σε κινδύνους το ίδιο μεγάλους. Απόδειξη δε είναι η εξής / Και η απόδειξη: ούτε οι Λακεδαιμόνιοι μόνοι τους, αλλά μαζί με όλους (ανεξαιρέτως) τους συμμάχους τους, εκστρατεύουν στη χώρα μας, ενώ εμείς, όταν εισβάλουμε στη χώρα των άλλων, εύκολα / χωρίς δυσκολία στην ξένη γη / χώρα, αν και πολεμούμε αυτούς που αμύνονται για τη σωτηρία της χώρας τους, / αυτούς που υπερασπίζονται τα ίδια τους τα σπίτια / αυτούς που αμύνονται για τους οικείους / συγγενείς / δικούς τους, νικούμε τις περισσότερες φορές.

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση

(Μονάδες 25)

	ΜΟΝΑΔΕΣ
Δημοσία μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα	1,5
καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν	3
καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων,	1,5
ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι·	2,5
ἴδια δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν	2
καὶ σφόδρ' ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἦθει μένοντες,	2
ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν	2
εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν ὅποια ποτ' ἐστίν,	3
ὄρῃ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν·	2,5
οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττειτ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως,	2,5
ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ὤετο δεῖν.	2,5
Δημοσθένους Ὀλυνθιακός 3.25–26	ΣΥΝΟΛΟ
	25

Ενδεικτική μετάφραση:

Από τη μια λοιπόν, στον δημόσιο τομέα κατασκεύασαν για εμάς οικοδομήματα και τέτοια και τόσα / τόσο πολλά όμορφα ιερά και αφιερώματα μέσα σε αυτά, ώστε σε κανέναν από τους μεταγενεστέρους να μην υπολείπεται / να μην απομένει / να μην υπάρχει δυνατότητα υπέρβασης / ώστε από κανέναν από τους μεταγενεστέρους να μην μπορούν να ξεπεραστούν / κανένας από τους μεταγενεστέρους να μην μπορεί να τα ξεπεράσει. Από την άλλη, στην ιδιωτική ζωή / ιδιωτική σφαίρα / ιδιωτικά ήταν τόσο σώφρονες και τόσο πολύ προσηλωμένοι / σταθεροί στο ήθος του

πολιτεύματος / της πολιτείας, ώστε, αν κάποιος από εσάς ξέρει ποιο τελοσπάντων ήταν το σπίτι του Αριστείδη και του Μιλτιάδη και των τότε / εκείνης της εποχής επιφανών ανδρών, βλέπει / παρατηρεί ότι δεν είναι / ήταν καθόλου / σε τίποτα πιο πολυτελές / μεγαλοπρεπές από αυτό του γείτονά (τους). Γιατί / Άλλωστε, αυτοί έκαναν τα σχετικά με την πόλη / πολιτεύονταν, όχι για να κάνουν περιουσία / πλουτίσουν, αλλά ο καθένας θεωρούσε ότι έπρεπε / πρέπει να αυξήσει / να ενισχύσει το κοινό / τα έσοδα του δημοσίου / τον δημόσιο πλούτο.

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία

(Μονάδες 5)

Ὅρῳ γὰρ ὥσπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους.

Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα 1.2.19

Για την ορθογραφία ισχύουν τα ακόλουθα:

- (α) Αφαιρείται 0,25μ. για κάθε τονικό λάθος ή παράλειψη τόνου ή πνεύματος ή υπογεγραμμένης.
- (β) Εάν στην ίδια λέξη υπάρχουν δύο ή περισσότερα λάθη τόνου ή πνεύματος, αφαιρείται 0,25μ.
- (γ) Αφαιρείται 0,5μ. για ορθογραφικό ή γραμματικό λάθος.
- (δ) Εάν στην ίδια λέξη υπάρχουν δύο ή περισσότερα ορθογραφικά ή γραμματικά λάθη, αφαιρείται 0,5μ.
- (ε) Σε περίπτωση που συνδυάζονται οι περιπτώσεις α και γ, αφαιρείται 0,5μ.
- (στ) Το επαναλαμβανόμενο λάθος αξιολογείται μόνο **μία** φορά.
- (ζ) Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο/η μαθητής/τρια τονίσει με οξεία αντί βαρεία ή δεν εφαρμόσει την έγκλιση τόνου, ΔΕΝ αφαιρείται μονάδα.

Δ. Παρατηρήσεις

(Μονάδες 20)

Για την ορθογραφία στις ασκήσεις του Μέρους Δ΄ του εξεταστικού δοκιμίου ισχύουν τα ακόλουθα:

- (α) Σε περίπτωση ορθογραφικού λάθους, ο τύπος θεωρείται λανθασμένος και βαθμολογείται με μηδέν μονάδες.
- (β) Για κάθε λάθος σε τόνο, παρατονισμό, πνεύμα, υπογεγραμμένη αφαιρείται 0,25μ.
- (γ) Αν στην ίδια λέξη συνυπάρχουν δύο ή περισσότερα λάθη τόνου, παρατονισμού, πνεύματος, υπογεγραμμένης, αφαιρείται 0,25μ.
- (δ) Το άρθρο και η λέξη που συνοδεύει μοιράζονται εξίσου τη βαθμολογία που αντιστοιχεί στο λεκτικό σύνολο (π.χ. 0,5+0,5= 1μ.).
- (ε) Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο/η μαθητής/τρια τονίσει με οξεία αντί βαρεία, δεν αφαιρείται μονάδα.

Σημείωση:

Σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις που ζητείται τύπος των Αρχαίων ή των Νέων Ελληνικών και ο τύπος που δίνεται ως απάντηση **υφίσταται ως άλλος γραμματικός τύπος** των Αρχαίων ή των Νέων Ελληνικών αντίστοιχα, τότε **ο τύπος βαθμολογείται με μηδέν μονάδες** (παρόλο που ορθογραφικά μπορεί να είναι ορθός). Για παράδειγμα, αν ζητηθεί το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής Ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος «λέγω» και δοθεί ως απάντηση το «λέγει» ή «λέγη», τότε ο τύπος θεωρείται λανθασμένος. Αν ζητηθεί ένα παράγωγο ουσιαστικό του ρήματος «κλίνω» (στα Αρχαία ή στα Νέα Ελληνικά) και δοθεί ως απάντηση ο τύπος «κλήση», τότε ο τύπος θεωρείται λανθασμένος.

1.α. κατεσκεύασαν

Να γράψετε το α' πρόσωπο πληθυντικού στην Οριστική του Παθητικού Μέλλοντα.

➤ **κατασκευασθησόμεθα**

β. λελεῖφθαι

Να γράψετε το β' πρόσωπο πληθυντικού στην Προστακτική του Αορίστου β' στην ίδια φωνή.

➤ **λίπεσθε**

γ. ἦσαν

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην Υποτακτική του Ενεστώτα.

➤ **ἦ**

δ. μένοντες

Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον Παρακείμενο.

➤ **μεμενηκότες**

(1μ.Χ4=4)

2.α. σώφρονες, σεμνοτέραν

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίζετε ποιον βαθμό γράφετε.

➤ **Συγκριτικός: σωφρονέστεροι - Υπερθετικός: σωφρονέστατοι**

➤ **Θετικός: σεμνήν - Υπερθετικός: σεμνοτάτην**

(0,5μ.Χ4=2)

2.β. i. οικόδομήματα και κάλλη τοιαῦτα

ii. ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἦθει

Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους των πιο πάνω αποσπασμάτων.

- οικόδομημα (0,5μ.) καὶ κάλλος (0,5μ.) τοιοῦτο(ν) (0,5μ.)
- ἐν τοῖς (0,25μ.) τῶν (0,25μ.) πολιτειῶν (0,5μ.) ἦθεσι(ν) (0,5μ.)

(μονάδες 3)

3. α. i. ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν

ii. ὁρᾶ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν

Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τους πιο πάνω υπογραμμισμένους ὀρους.

- ἰδίᾳ: επιρρηματικός προσδιορισμός / δοτική ως επιρρηματικός προσδιορισμός (0,5μ.) του τρόπου (0,5μ.)
- τῆς τοῦ γείτονος: γενική συγκριτική / β' ὀρος σύγκρισης (0,5μ.) ἀπὸ τη λ. «σεμνοτέραν» (0,5μ.) ἢ επιθετικός προσδιορισμός (0,5μ.) στο εννοούμενο «οἰκίας» (0,5μ.)
- οὔσαν: κατηγορηματική μετοχή (0,5μ.) στο εννοούμενο (αντικείμενο) «οἰκίαν» (0,25μ.), ἀπὸ το ρ. «ὁρᾶ» (0,25μ.)

(μονάδες 3)

3.β. εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν [...], ὁρᾶ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν

i. Να γράψετε ποια εἶναι ἡ υπόθεση, ἡ ἀπόδοση, ἡ εκφορά και ἡ σημασία / το εἶδος του πιο πάνω Ὑποθετικού Λόγου.

- Ὑπόθεση: εἰ οἶδεν (0,25μ.)
- Ἀπόδοση: ὁρᾶ (0,25μ.)
- Εκφορά υπόθεσης: υποθετικός σύνδεσμος «εἰ» (0,25μ.) + Οριστική (Ενεστώτα) (0,25μ.)
- Εκφορά ἀπόδοσης: Οριστική (Ενεστώτα) (0,5μ.)
- Σημασία / Εἶδος: Πραγματικό (0,5μ.)

(μονάδες 2)

ii. Να τον μετατρέψετε ὥστε να δηλώνει τὴν απλή σκέψη του λέγοντος.

- Ὑπόθεση: εἰ (0,5μ.) εἰδείη (0,5 μ.)
- Ἀπόδοση: ἄν (0,5μ.) ὁρῶ / ὁρῶη (0,5μ.) ἢ ὁρᾶ (1μ.).

(μονάδες 2)

4.α. *ἀναθημάτων*

i. Να αναλύσετε την πιο πάνω λέξη του αδιδακτου κειμένου στα συνθετικά της μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση άλλου κλιτού μέρους του λόγου την ονομαστική ενικού.

➤ *ἀνά + τίθημι / τίθεμαι*

(0,5μ.Χ2=1)

Υπόδειξη: σε περίπτωση που δοθεί ως απάντηση τύπος εκτός της ονομαστικής ενικού και εκτός του α' προσώπου ενικού οριστικής Ενεστώτα, δεν θα γίνεται αποδεκτή.

ii. Από το δεύτερο συνθετικό της πιο πάνω λέξης να σχηματίσετε ένα απλό επίθετο στα Νέα Ελληνικά.

θεματικός, θετικός, θετός, θεσμικός, θέσμιος, θεμιτός, θεμελιώδης, θεμελιακός, θεμέλιος, ...

(1μ.Χ1=1)

4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων των κειμένων για μετάφραση, I.A.1, I.A.2 και I.B., της στήλης Α' με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β'. Στη στήλη Β' περισεύει μία (1) λέξη.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. <i>ἀφανεία</i> (I.A.1.)	α. οίηση
2. <i>ξενηλασίαις</i> (I.A.2.)	β. οιωνός
3. <i>ἤθει</i> (I.B.)	γ. αποφαντικός
4. <i>ῶετο</i> (I.B.)	δ. επέλαση
	ε. ευήθεια

1-γ, 2-δ, 3-ε, 4-α

(0,5μ.Χ4=2)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά (Μονάδες 5)

Οι περισσότεροι νέοι στην Αθήνα θέλουν να εκπαιδεύονται από ικανούς σοφιστές, για να πείθουν με τα λόγια τους όλους τους πολίτες. Στη Σπάρτη προτιμούν να κάνουν έργα παρά να μιλούν.

Να μεταφέρετε το πιο πάνω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

Για την ορθογραφία στην άσκηση του Μέρους Ε΄ ισχύουν τα ακόλουθα:

(α) Για κάθε ορθογραφικό ή γραμματικό λάθος αφαιρείται 0,25μ. από το σύνολο της βαθμολογίας της άσκησης.

(β) Για κάθε δύο λάθη τόνου, παρατονισμού, πνεύματος, υπογεγραμμένης, αφαιρείται 0,25μ. από το σύνολο της βαθμολογίας της άσκησης.

(γ) Μέγιστη αφαίρεση μονάδων για τα πιο πάνω (λόγω ορθογραφίας, τόνων, πνευμάτων και υπογεγραμμένης) από το σύνολο της βαθμολογίας της άσκησης: 2 μονάδες.

(δ) Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο/η μαθητής/τρια τονίσει με οξεία αντί βαρεία, δεν αφαιρείται μονάδα.

Σημείωση:

Αν ο τύπος που δίνεται ως απάντηση **υφίσταται ως άλλος γραμματικός τύπος** των Αρχαίων Ελληνικών, τότε ο τύπος **βαθμολογείται με μηδέν μονάδες** (παρόλο που ορθογραφικά μπορεί να είναι ορθός). Για παράδειγμα, αν απαιτείται το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής Ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος «λέγω» και δοθεί ως απάντηση το «λέγει» ή «λέγη», τότε ο τύπος θεωρείται λανθασμένος.

Οί πλεῖστοι (0,25μ.) νέοι / νεανίαι / νεανίσκοι ἢ τῶν νέων / νεανιῶν / νεανίσκων (0,25μ.)

ἐν (ταῖς) Ἀθήναις / Ἀθήνησι (0,25μ.) βούλονται / (ἐ)θέλουσιν / ἐπιθυμοῦσιν / ὀρέγονται / ἐφίενται (0,25μ.) παιδεύεσθαι (0,25μ.)

ὕφ' / ὑπὸ (0,25μ.) ἰκανῶν / δεινῶν (0,25μ.) σοφιστῶν (0,25μ.),

ὥστε / ὡς (0,25μ.) πείθειν (0,25μ.) ἢ ἵνα / ὅπως / ὡς (0,25μ.) πείθωσιν (0,25μ.) ἢ ὡς (0,25μ.) πείσοντες (0,25μ.)

τοῖς σφετέροις / ἑαυτῶν / αὐτῶν (0,25μ.) λόγοις (0,25μ.)

ἢ τῷ σφετέρῳ / ἑαυτῶν / αὐτῶν (0,25μ.) λόγῳ (0,25μ.)

πάντας (0,25μ.) τοὺς πολίτας (0,25μ.).

Ἐν (τῇ) Σπάρτῃ / Ἐν Λακεδαίμονι (0,25μ.) προτιμῶσιν / (προ)αιροῦνται (0,25μ.)

ποιεῖν / πράττειν (0,25μ.) ἔργα (0,25μ.)

ἀντὶ τοῦ / πρὸ τοῦ / τοῦ / ἧ (0,25μ.) λέγειν / ἀγορεύειν / δημηγορεῖν / λαλεῖν / ποιεῖσθαι λόγον / φράζειν / φάναι λόγον (0,25μ.).

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ**(Μονάδες 15)**

1. α. Να παρουσιάσετε δύο (2) γνωρίσματα της αθηναϊκής δημοκρατίας, όπως αυτά προβάλλονται μέσα από τον έπαινο που κάνει για αυτήν ο Περικλής στο πρώτο διδαγμένο για μετάφραση κείμενο (Ι.Α.1.). Να τεκμηριώσετε κάθε γνώρισμα με μία (1) συγκεκριμένη αναφορά στο απόσπασμα.

(μονάδες 6)

	<u>Γνωρίσματα της αθηναϊκής δημοκρατίας</u> <u>(2μ.Χ2=4)</u>	<u>Τεκμηρίωση</u> <u>(1μ.Χ2=2)</u>
<i>i.</i>	Αρχή της πλειοψηφίας: η εξουσία βρίσκεται στα χέρια του δήμου και επικρατεί η άποψη των περισσοτέρων.	«διὰ τὸ μὴ ἔς ὀλίγους ἄλλ' ἔς πλείονας οἰκεῖν»
<i>ii.</i>	Ισονομία – ισοπολιτεία: ὅλοι εἶναι ἴσοι ἀπέναντι στους νόμους.	«μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον»
<i>iii.</i>	Αξιοκρατία / απουσία κοινωνικών διακρίσεων σε θέματα που αφορούν την πόλη: (α) για τη διαχείριση των κοινών, οι πολίτες επιλέγονται με βάση την ικανότητα / την ιδιαίτερη κλίση τους (χωρίς να μετρά η κοινωνική τους τάξη ή η καταγωγή τους) (β) η φτώχεια και η άσημη κοινωνική θέση δεν εμποδίζει κανέναν πολίτη από το να προσφέρει και να συμμετέχει στα της πόλης του. <u>Σημείωση:</u> Είναι ορθή η αναφορά ενός μόνο επιμέρους στοιχείου (του α ή του β).	(α) «κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεόν ἔς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται» (β) «οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανεία κεκώλυται».

β. Να αναφέρετε δύο (2) από τους στόχους που επιδιώκει να εξυπηρετήσει ο Περικλής μέσα από τον έπαινο του αθηναϊκού πολιτεύματος.

(μονάδες 4)

Ο Περικλής επιδιώκει:

- i.* να προβάλλει και τη δική του συμβολή στη διαμόρφωση του αθηναϊκού πολιτεύματος
- ii.* να τονώσει το ηθικό των συμπολιτών του που βρίσκονται στην αρχή ενός μακροχρόνιου πολέμου δημιουργώντας τους αίσθημα ανωτερότητας

iii. να ωθήσει τους συμπολίτες του να αγωνιστούν για τη διατήρηση του (πρότυπου / ανώτερου) πολιτεύματός τους

iv. να απαντήσει σε όσους εντός και κυρίως εκτός της Αθήνας αμφισβητούσαν την αξία της δημοκρατίας, εκθέτοντας τα θετικά της

v. να αντιπαραθέσει το (πρότυπο) δημοκρατικό αθηναϊκό πολίτευμα με το συντηρητικό / κλειστοφοβικό σπαρτιατικό που δεν παρείχε καμία ελευθερία στους πολίτες του

vi. να εξάρει το νόημα της θυσίας των πεσόντων.

(2μ.Χ2=4)

2. Κι αυτό, γιατί ο ακροατής που ξέρει καλά τα γεγονότα και τ' ακούει μ' ευνοϊκή διάθεση, ίσως θα σχημάτιζε τη γνώμη ότι τα λεγόμενα είναι κάπως κατώτερα, σε σύγκριση μ' αυτά που και θέλει ν' ακούει και τα ξέρει καλά. Όμως, αυτός που δεν τα γνώρισε, θα σχημάτιζε τη γνώμη πως πρόκειται για υπερβολές, επειδή νιώθει φθόνο, αν τυχόν ακούσει κάτι που ξεπερνά τη δική του δύναμη. Γιατί μόνο ως εκείνο το σημείο ανέχεται ο άνθρωπος ν' ακούει επαίνους που λέγονται για άλλους, ως εκεί που κι ο καθείς πιστεύει ότι είναι ικανός να κατορθώσει κάτι απ' όσα άκουσε.

Θουκυδίδου Περικλέους Έπιτάφιος Β35

Σε ποιες κατηγορίες διακρίνει ο Περικλής το ακροατήριό του; Να αναφέρετε έναν (1) από τους στόχους που εξυπηρετεί η διάκριση αυτή.

(μονάδες 5)

➤ **Κατηγορίες στις οποίες ο Περικλής διακρίνει το ακροατήριό του:**

i. Οι ακροατές που ξέρουν καλά τα γεγονότα και τα ακούουν με ευνοϊκή διάθεση / οι γνώστες και με ευνοϊκή προδιάθεση ακροατές

ii. Οι ακροατές που δεν γνώρισαν τα γεγονότα / αυτοί που έχουν άγνοια και που θα αντιμετώπισουν με δυσπιστία ή/και φθόνο τον έπαινο.

(1,5μ.Χ2=3)

➤ **Στόχοι που εξυπηρετούνται μέσα από αυτή τη διάκριση:**

Ο Περικλής επιδιώκει:

i. να κερδίσει το ενδιαφέρον των ακροατών / αναγνωστών

ii. να προϊδεάσει για τις διαφοροποιήσεις που θα ακολουθήσουν και οι οποίες παρεκκλίνουν από την τυπική δομή των επιταφίων λόγων

iii. να μπορέσει να καταθέσει τις δικές του απόψεις για την εκφώνηση των επιταφίων λόγων

Ο Θουκυδίδης επιδιώκει:

iv. να απαντήσει στους Αθηναίους εκείνους που δεν γνώρισαν την Αθήνα στην ακμή της και που αμφισβήτησαν την επιλογή του Περικλή να την οδηγήσει σε πόλεμο

v. να ενημερώσει τον μελλοντικό αναγνώστη για την αίγλη της Αθήνας πριν αμαυρωθεί από τα δεινά του Πελοποννησιακού πολέμου

vi. να επαινέσει τον Περικλή που οδήγησε την Αθήνα στον «χρυσό αιώνα» της.

Σημείωση: Η διάκριση σε στόχους του Περικλή και του Θουκυδίδα δεν αποτελεί ζητούμενο της ερώτησης και δεν αναμένεται να γίνει από τους / τις μαθητές/τριες.

(2μ.Χ1=2)

-ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ-

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ		
ΚΕΛΙ ΠΙΝΑΚΑ	ΑΣΚΗΣΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗ
1.	I.A.1 (διδαγμένο κείμενο 1 / μτφρ.)	10
2.	I.A.2 (διδαγμένο κείμενο 2 / μτφρ.)	20
3.	I.B. (αδίδακτο κείμενο / μτφρ.)	25
4.	I.Γ. (ορθογραφία)	5
5.	I.Δ.1.α-δ (σχηματισμός ρηματικών τύπων)	4
6.	I.Δ.2.α. (παραθετικά)	2
7.	I.Δ.2.β.i-ii. (αντίθετος αριθμός)	3
8.	I.Δ.3.α. (συντακτική αναγνώριση)	3
9.	I.Δ.3.β.i-ii. (υποθετικός λόγος)	4
10.	I.Δ.4.α.i-ii. (συνθετικά και απλό επίθετο)	2
11.	I.Δ.4.β. (αντιστοίχιση)	2
12.	I.E. (αντίστροφο)	5
13.	II.1α. (ερώτηση κεφ. Β37): γνωρίσματα αθηναϊκής δημοκρατίας + τεκμηρίωση	6
14.	II.1β. (ερώτηση κεφ. Β37): στόχοι Περικλή	4
15.	II.2. (ερώτηση κεφ. Β35): κατηγορίες ακροατηρίου + στόχοι της διάκρισης	5
		ΣΥΝΟΛΟ 100

